

Problematika prenosa vrednot partnerstva v postindustrijski družbi

KSENJA RAMOVŠ

IZVLEČEK

Evropski problemi so tudi slovenski in slovenski so tudi evropski tudi na področju medčloveških odnosov. Rušenje tradicionalnih oblik je modernizem najprej hranilo, ko pa je bilo izvršeno, ga je tudi ohromilo. Pojavila se je potreba po novih vzorcih vedenja za uresničevanje vrednot, med drugim tudi partnerskega sožitja. Tako tradicionalne kot sodobne oblike kažejo, da so ljubezen, medsebojna naklonjenost in zvestoba trajne vrednote partnerskega odnosa. Informacije medijev glede partnerstva imajo manjšo moč za prakso, veliko večjo moč ima neposredna osebna komunikacija dobrih izkušenj v skupini. Prav to pa je cilj delovanja medgeneracijskih skupin. V njih se srečujejo mladi in srednja generacija, ki med seboj niso v krvnem sorodstvu.

Ključne besede: evropski in slovenski problemi, vrednote, partnerstvo, medgeneracijske skupine, tradicionalna družba, postindustrijska družba

ABSTRACT

ISSUES CONCERNING THE TRANSFER OF PARTNERSHIP VALUES IN THE POST-INDUSTRIAL SOCIETY

These issues also concern Slovenia, and Slovene issues also concern Europe in terms of human relationships. Destruction of traditional forms first nurtured modernism, but when the destruction was complete, it started to present an obstruction. There arose a need for new behavioural patterns for realisation of values, including partner cohabitation. Traditional as well as contemporary forms indicate that love, mutual affection and fidelity are permanent values in a relationship. Media information concerning partnerships constitutes a low level of influence over actual practice; much more influential is the direct personal communication of positive experiences in a group. This is exactly the aim of inter-generational groups; they provide an opportunity for young and middle-aged people, not related by blood, to meet.

Key words: European and Slovene issues, values, partnership, inter-generational groups, traditional society, post-industrial society

Znotraj svojih nacionalnih meja se številne države Evrope, vključno s Slovenijo, razdrobljene soočajo s številnimi parcialnimi interesi na ekonomskem, političnem in socialnem področju, istočasno pa se Evropa združuje v globalno, politično in ekonomsko celoto. Evropski problemi so tudi slovenski in slovenski so tudi evropski ne samo na materialnem področju, ampak tudi na področju medčloveških odnosov.

Protislovni učinki moderne postindustrijske družbe se kažejo v vseh segmentih bivanja, tudi v partnerskih odnosih. Partnerske odnose tukaj razumemo kot celoto medčloveških razmerij in odnosov pri heterospolnem paru, pa najsi sta partnerja formalnoppravno v zakonski zvezi ali ne, imata otroke ali ne, živita z otroki v skupni družini ali ne.

Modernizem je s svojimi funkcionalističnimi in racionalističnimi pogledi izpostavil rušenju vrsto trdno določenih tradicionalnih življenjskih oblik, med katerimi so bili tudi patriarhalna družina in generacijska razmerja. Rušenje tradicionalnih oblik je modernizem najprej hranilo, ko pa je bilo izvršeno, ga je tudi ohromilo. Pojavila se je potreba po novih vzorcih vedenja za uresničevanje vrednot, med drugim tudi partnerskega sožitja.

Socialno zasičenje, pravi Nastran Ule (1997: 488), prinaša s seboj splošno izgubo naših domnev o tem, kaj smo v resnici. Na tem mestu lahko dodamo, da tudi ženska in moški v partnerstvu le s težavo oblikujeta skupno identiteto; kajti vsaka resnica o nas samih, kakor tudi o partnerskem odnosu je začasen konstrukt, ki je resničen le za določen čas in za določen odnos. Gergen s tem povezuje upadanje moči identitetnih definicij, zaupanja v razum, v avtoritete, vodje, upadanje zvestobe, zaupanja, smisla za avtentičnost in resnost, upadanje globine občutenja in zaupanja v napredek.

Življenje postaja igra, v kateri par spreminja tveganja v dramatično pustolovščino, ki se velikokrat sprevrže v tragedijo.

V deželah Evropske unije¹ je bilo leta 1996 36,2 odstotka ločitev na sto poročenih parov; pri nas smo glede tega pod evropskim povprečjem. Po raziskavi nemškega ministrstva za zdravstvo, v kateri so zajeli mlade med 2. in 19. letom starosti, partnerski odnosi staršev približno polovici mladih niso za vzor. Zaradi tega niso malodušni, ampak želijo, da bi sami ravnali bolje. Poleg tega verjamejo v resnično ljubezen ne glede na to, koliko groznih parov mrgoli naokrog. 70% najstnikov je prepričanih, da ljubezen traja vse življenje. Prav toliko jih navaja, da so prvič spali z nekom, ker so bili vanj zaljubljeni. Tako fantje kot dekleta zahtevajo zvestobo in spolne odnose s stalnim partnerjem.

Tako tradicionalne kot sodobne oblike kažejo, da so ljubezen, medsebojna naklonjenost, zvestoba trajne vrednote partnerskega odnosa.

Nova paradigma v socialnem delu je dodajanje moči družini, prispevek k dostojanstvu, kompetentnosti, emancipaciji in spoštovanju (Čačinovič Vogrinčič, 1998). Prav temu služijo socialni projekti, kakršni so na primer medgeneracijske skupine. V njih se srečujejo mladi in srednja generacija, ki med seboj niso v krvnem sorodstvu. V njihovih lastnih družinah so z ene strani še pod vplivom tradicionalne predstave, da se vrednote partnerskega odnosa prenašajo iz ene v drugo generacijo spontano. V svetu hitrih sprememb pa se vloge spreminjajo tako hitro, da generacija mladih in srednja generacija ne živita več v istem svetu. Zlasti pa niso v sodobnih življenjskih razmerah uporabni za kakovostno partnerstvo vzorci vedenja in medčloveških odnosov iz življenjskih razmer tradicionalne družbe. Tako srednji generaciji kakor mladi torej preostane samo možnost, da zavestno reflektira in komunicirata o načinu uresničevanja partnerskega odnosa.

V javnosti je informacijska prenasičenost glede partnerstva in seksualnosti. Vendar imajo informacije medijev manjšo moč za prakso, veliko večjo moč ima neposredna osebna komunikacija lastnih dobrih izkušenj v skupini.

Prav to pa je cilj delovanja medgeneracijskih skupin. Zato smo v eni od njih s kvalitativno analizo komunikacije o partnerskih odnosih in spolnosti skušali preveriti

1 Poročilo Evropske Unije za leto 1996.

zgoraj navedena spoznanja. Ugotovitve so ta spoznanja potrdile, saj se je pokazalo:

1. da mlado in srednjo generacijo zanimajo predvsem medsebojne osebne izkušnje v partnerskem odnosu,
2. da je v njihovih družinah premalo ustrezne komunikacije o tem in
3. da v medgeneracijski skupini obe generaciji govorita o tem na način, ki ustreza obema generacijama.

Za postindustrijsko družbo je značilno tveganje, to je družba tveganja na ekološkem, politično-ekonomskem in socialnem področju. Veliko tveganje in odgovornost pa nosi za svoje življenje in skupno življenje tudi posameznik sam. Posameznik nima samo pravice, da odloča o zakonskem partnerju, o številu otrok, o vsem tem se celo mora odločati sam oziroma partnerja skupaj. Zato je pomembna kooperativnost. Raziskovalci opozarjajo, da individualizacija proizvaja tudi nove možnosti podružbljanja posameznikov, komunitarno individualnost, ki temelji na avtonomno nastalih prostovoljnih socialnih mrežah. V njih posamezniki dajejo in prejemaajo solidarnostno podporo v individualizaciji svojih življenjskih poti.

Glede prenašanja vrednot partnerstva v poindustrijski družbi torej lahko ugotavljamo dvoje: prvo, dogaja se lahko le v kvalitetni partnerski komunikaciji o odnosih tako med partnerjema, kakor med generacijami; in drugo, za učenje te komunikacije so ugodne sodobne skupine za samopomoč.

LITERATURA

- Čačinovič Vogrinčič (1998). Psihologija družine. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Družina (1995). Zbornik predavanj na osrednjih strokovnih prireditvah v Sloveniji v letu družine. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
- Rus S. Velko (1997). Socialna in societalna psihologija. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. Filozofska fakulteta.
- Ule Nastran Mirjana (1997). Temelji socialne psihologije. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.